

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2002 rd

Statsrådets principbeslut av den 17 januari 2002 om Posiva Ab:s ansökan om att slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle skall uppföras utbyggd

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 februari 2002 statsrådets principbeslut av den 17 januari 2002 om Posiva Ab:s ansökan om att slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle skall uppföras utbyggd (Ö 5/2001 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att miljöutskottet skall lämna utlåtande i saken till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Miljöutskottet behandlade principbeslutet om uppförande av slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle utbyggd parallellt med principbeslutet om byggandet av en kärnkraftverksenhet och gav alla hörda sakkunniga möjlighet att uttala sig om båda.

Följande sakkunniga uttalade sig särskilt om slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle:

- konsultative tjänstemannen Anne Väättäinen, handels- och industriministeriet

- överdirektör Markku Nurmi och miljøråd Olli Pahkala, miljöministeriet
- forskningsprofessor Jouko Tuomisto, Folkhälsoinstitutet
- miljöingenjör Aino Tamsi-Joensuu, Nylands miljöcentral
- institutsdirektör Mikko Kara, VTT Processer
- forskningschef Jari Kaivo-oja, Tulevaisuuden tutkimuskeskus
- verkställande direktör Mauno Paavola och expert Anneli Nikula, Industrins Kraft Ab
- verkställande direktör Veijo Ryhänen, Posiva Ab
- verkställande direktör Timo Rajala, Nordkraft Ab
- direktör Heikki Raumolin, Fortum Abp
- branschchef Harry Viheriävaara, Energibranschens Centralförbund rf Finergy
- planeringschef Pertti Rauhio, Företagarna i Finland rf
- kampanjchef Harri Lammi, Greenpeace Pohjola ry
- ordförande Kari Kuusisto och styrelsesekreterare Janne Rainvuori, Kärnkraftungdomar rf.

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT

Posiva Ab har bett om ett principbeslut enligt 11 § kärnenergilagen (990/1987) från statsrådet om att det är förenligt med samhällets samlade intresse att på ön Olkiluoto i Euraåminne kommun bygga en slutförvaringsanläggning för det använda kärnbränsle som uppkommer i Finland.

Statsrådet har genom sitt principbeslut den 21 december 2000 avgjort Posiva Ab:s ansökan till den del som gäller byggandet av en slutförvaringsanläggning för det använda kärnbränslet som uppkommer vid driften av Finlands nuvarande fyra kärnkraftverksenheter. Riksdagen bekräftade genom sitt beslut den 18 maj 2001 statsrådets princip.

Däremot har ansökan ännu inte avgjorts till den del den gäller byggandet av slutförvaringsutrymmen för det använda kärnbränslet, högst ca 2 500 ton, som behövs för en anläggning som ingår i Industrins Kraft Ab:s ansökan om byggande av en ny kärnkraftverksenhet.

Statsrådet har konstaterat att Euraåminne, den planerade kärnanläggningens förläggningsskommun, har tillstyrkt anläggningen och att kommunens utlåtande gäller anläggningsprojektet i en sådan omfattning att det också tillåter slutförvaringsutrymmen, där det använda kärnbränsle som uppkommer vid driften av den nya kärnkraftverksenhet som Industrins Kraft Ab planerar kan slutförvaras. Statsrådet har vägt projektets fördelar och nackdelar med hänsyn till det sammantagna intresset för samhället och fattat ett principbeslut om att anläggningen kan uppföras utbyggd.

Principbeslutet gäller till den 19 maj 2016 på samma villkor som det principbeslut om byggandet av en slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle som statsrådet fattade den 21 december 2000. Men om principbeslutet om byggandet av den kärnkraftverksenhet Industrins Kraft Ab föreslagit förfaller, förfaller också principbeslutet om slutförvaringsanläggningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Miljöutskottet anser att statsrådets principbeslut på Industrins Kraft Ab:s ansökan om byggande av en ny kärnkraftverksenhet i Lovisa eller Olkiluoto inte skall förbli i kraft. Följaktligen föreslår utskottet att riksdagen också upphäver statsrådets principbeslut om Posiva Ab:s ansökan om att slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle skall uppföras utbyggd.

Av utskottets utlåtande om en ny kärnkraftverksenhet (MiUU 7/2002 rd) framgår att Strålsäkerhetscentralen lämnat ett utlåtande den 28 september 2001 om undersökningsprogrammet för byggande av Posiva Ab:s slutförvaringsanläggning. Enligt utlåtandet kommer det att räcka längre än de planerade tio åren att skaffa fram den information och kompetens som behövs för slutförvaringsanläggningens bygglov. Det räcker exempelvis åtminstone ett år längre än plane-

rat att slutföra kartläggningen av hur berggrunden ser ut i dag. Strålsäkerhetscentralen föreslår också nya undersökningar av de särskilda egenskaperna hos berggrunden i Olkiluoto. Likaså kan det ta längre tid än beräknat att utveckla inkapslings- och slutförvaringstekniken. Däremot är det enligt Strålsäkerhetscentralens uppfattning realistiskt att slutförvaringsanläggningen tas i bruk i början av 2020-talet.

Miljöutskottet konstaterar i sitt utlåtande om en ny kärnkraftverksenhet att frågan om slutförvaring av kärnavfall inte heller för Finlands vidkommande fått sin slutliga lösning. Strålsäkerhetscentralens uttalande ger enligt utskottet ytterligare tyngd åt det uttalande riksdagen fogade till sitt beslut om att statsrådets principbeslut om en slutförvaringsanläggning skall förbli i kraft. Där förutsatte riksdagen att den får en utredning om resultaten av de kompletterande utredningar

som görs med tanke på slutförvaringsanläggningen innan bygglov beviljas.

Miljöutskottet föreslår att ekonomiutskottet i sitt betänkande understryker vikten av det ovan sagda.

I samband med behandlingen av ärendet uppmärksammade utskottet också bestämmelsen i det tidigare principbeslutet om att slutförvaringsutrymmet skall kunna öppnas. Syftet med bestämmelsen är att det senare skall gå att oskadliggöra eller utvinna avfallet, om en metod som tillåter detta någon gång utvecklas.

Enligt den nu gällande kärnenergilagen (990/1987) är det staten som får stå för kostnaderna om utrymmet öppnas och kärnavfallet senare behandlas. Utskottet har fått höra att man i samband med principbeslutet om byggande av en slutförvaringsanläggning diskuterade en ändring av lagstiftningen, men avstod från planerna eftersom detta för de redan existerande anläggningarnas del hade inneburit ändringar i grunderna för de ursprungliga investeringarna. Om ett beslut trots miljöutskottets ståndpunkt fattas om byggande av en ny kärnkraftverksenhet, kan det inte längre anses motiverat att låta samhället bära de kostnader som uppstår om slutförvaringsutrymmena öppnas. I det fallet måste kärnenergilagen ändras så att kraftbolaget bär det ekonomiska ansvaret ännu 50 år efter att slutförvaringsutrymmet tillslutits för avfall producera-

de vid kraftverk som beviljats bygglov efter den 17 januari 2002, menar utskottet.

Utlåtande

Miljöutskottet föreslår

att ekonomiutskottet föreslår att riksdagen upphäver statsrådets principbeslut av den 17 januari 2002 om Posiva Ab:s ansökan om att slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle skall uppföras utbyggd,

att ekonomiutskottet i sitt betänkande lyfter fram uttalandet i det beslut riksdagen fattade den 18 maj 2001, nämligen att riksdagen skall få information om resultaten av de kompletterande undersökningar som gjorts med tanke på byggandet av slutförvaringsanläggningen innan bygglov beviljas för anläggningen och

att ekonomiutskottet i det fall att principbeslutet om byggandet av en ny kärnkraftverksenhet förblir i kraft förutsätter att kärnenergilagen ändras så att kraftbolaget i 50 år efter att slutförvaringsutrymmet tillslutits bär det ekonomiska ansvaret för avfallet från nya kärnkraftverksenheter.

MiUU 8/2002 rd — Ö 5/2001 rd

Helsingfors den 17 april 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiisanen /vänst
vordf. Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
medl. Mikko Elo /sd
Rakel Hiltunen /sd
Anne Holmlund /saml
Tarja Kautto /sd
Riitta Korhonen /saml

Kari Kärkkäinen /kd
Jari Leppä /cent
Hanna Markkula-Kivisilta /saml
Säde Tahvanainen /sd
Pia Viitanen /sd
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Janina Andersson /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Salme Kandolin.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Enligt vår mening bör statsrådets principbeslut om Industrins Kraft Ab:s ansökan om byggandet av en kärnkraftverksenhet godkännas och följaktligen omfattar vi också regeringens ståndpunkt när det gäller Posiva Oy:s ansökan om att slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle skall uppföras utbyggd. Detta borgar för att det finns en lämplig plats där avfallet från det femte kärnkraftverket kan slutförvaras.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi i motsats till utskottsmajoriteten

att ekonomiutskottet föreslår i sitt betänkande att riksdagen godkänner statsrådets beslut om att slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle skall uppföras utbyggd.

Helsingfors den 17 april 2002

Mikko Elo /sd
Anne Holmlund /saml

Hanna Markkula-Kivisilta /saml
Riitta Korhonen /saml